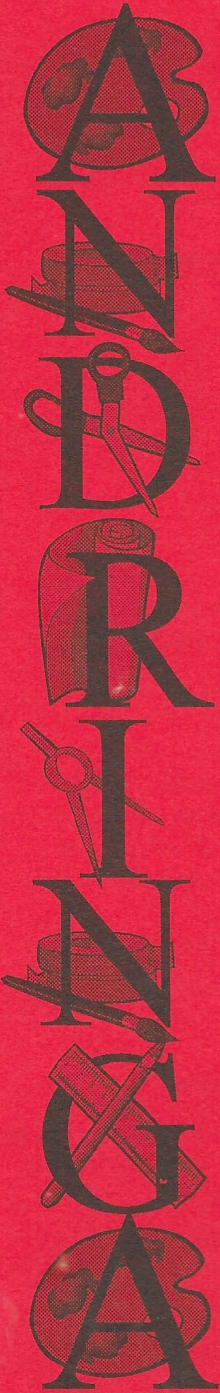

Mei 2007

Andringa Staach Nijs

45

Familiekrantje van de
Andringa Stichting

ANDRINGA STICHTING ADRESSEN

Correspondentieadres (en tijdelijk secretariaat)

Mw. Tsjikke Andringa
Leeuwerikstraat 5
9269 NB VEENWouden
Tel. 0511 – 472207 E-mail adres: andringastichting@hetnet.nl

Voorzitter (ad-interim)

Dhr. Herman Andringa
Hoofdweg 205
8474 CG OLDEHOLTPADE
E-mail: herman.andringa@home.nl

Penningmeester

Mw. Eppie Andringa - Bijma
Waterlelie 5
9291 JP KOLLUM

Alle geldhandelingen voortaan alleen via onze Zakelijke Girorekening:

Postgiro 99008 – t.n.v. Andringa Stichting, Waterlelie 5, 9291 JP Kollum

Beheer Andringa Boeken en Kalenders

Dhr. en mw. Ferdinand en Nelly Ettema – Andringa
Geert Knolweg 48
8501 MK JOURE

Na ontvangst van het bedrag op het gironummer van de Andringa Stichting krijgt u het bestelde thuisgestuurd. Persoonlijk afhalen en betalen kan ook, maar na afspraak. Voor meer informatie zie omslag.

Eindredacteur ASN – Andringa Staach Nijs

Dhr. Piet Andringa
Bouwmeestershoeve 208
7326 RP APELDOORN

Beheer Andringa familie archief – ook voor al uw familieberichten !!!

Mw. Tsjikke Andringa
Leeuwerikstraat 5
9269 NB VEENWouden
Tel. 0511 - 472207
E-mail: tsjikkeandringa@hetnet.nl of andringastichting@hetnet.nl

© Andringa Stichting

Niets uit deze uitgave mag worden vernenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Andringa Stichting.

Lees eerst deze pagina van Andringa Staach Nijs nummer 45 (ASN 45) met vragen, opmerkingen en mededelingen!

SCHRIK NIET, volgend jaar 2008

SCHRIKKELJAAR

dus: ANDRINGA FAMILIEDAG

wanneer: ZATERDAG 31 MEI 2008

meer informatie in het volgende Andringa Staach Nijs

Vrijwilligers gevraagd:

Wij zijn nog steeds vol goede moed op zoek naar mensen die in een werkgroepje willen meedraaien (denk daarbij ook aan familiedag, familiearchief, familiekrantje) en/of mensen die het huidige Andringa Stichtings Bestuur willen komen versterken, assisteren en ondersteunen!!! Nu vooral ook met het oog op de familiedag

Denk niet te lang na, maar reageer snel, lets voor u, voor jou? Mail, schrijf of bel!

**Bij ASN nr. 44 was een BLAUW INVULKAARTJE gevoegd
Indien ingevuld en naar ons opgestuurd
Hartelijk dank!!!**

In dien nog niet, graag z.s.m. invullen en retourneren.

**INDIEN GEEN BELANGSTELLING VOOR DIT FAMILIEKRANTJE
STUUR HET INCLUSIEF ADRESETIKET RETOUR**

Grotendeels aansluitend van beide Andringa boeken wijziging toegepast op de het geboortjaar van de Andringa waarmee u verwant bent) en daarna de familiecode. Voortaan graag deze bijgestelde familiecode gebruiken.

aan de codering in het register is sinds juni 2004 een kleine **adresetiketten**. Er staat nu eerst Andringa op uw adres (of van de

Een abonnement op ASN voor 2007 kost 5 Euro en 55 eurocent.
Een extra gift is altijd van harte welkom, hartelijk dank alvast.

Op de radio hoorde ik een interview met een columnist. Een goede column kenmerkt zich, zo zei hij, door puntigheid, beknoptheid, enige humor en natuurlijk vooral een goede pointe. Zo gezegd een clou als slagroom op de woordentaart. Maar het belangrijkste is dat je een punt moet hebben. Tja. Tja, zou Martin Bril, befaamd columnist in de Volkskrant, vast zeggen bij deze overpeinzing. Vlak daarna belde Tsjikke, onze geprezen secretaris, archiefbeschermvrouwe, schrijfster van de onvolprezen rubriek "Ontmoetingen met Andringa's", met het verzoek alsnog een bijdrage te leveren aan ons familiebulletin ASN. Voor ik het weet zeg ik "ja". Hoe kom ik daar nou weer bij? Het is mij een raadsel. "Nee" lag voor in de mond en ik zeg "ja". Ja zeg... De woorden van die geïnterviewde communicator schieten mij te binnen. Ik besluit voortaan het kopje "column" maar weg te laten. In geen enkel opzicht voldoen mijn woordenbrouwsels aan de eisen die mensen die het kunnen weten daar aan stellen. Ik mag graag breedspakerig zijn, onbeperkt uitweiden over onnozele onderwerpen. Al er iemand niet to-the-point is dan ben ik dat wel. Lekker een eind weg zwammen of zwemmen, zonder doel, zonder reden, als spelen in het bad op een zaterdagavond. Dik schuim om mij heen, bellen blazen, badschuim verandert in wolken, oh wat kan ik daar gelukkig eisen stelt. Spelen oh waarom mag dat woorden? Woorden gaan in elkaar over, toveren beelden op geen lijn in: de opborrelen en uit het dicht ik, zo schrijf ik. Ik speel met woorden

bal hoog houdt. Het is niet belangrijk om een punt te maken voor die voetballer, hij jongleert, hij concentreert zich op de bal, hij denkt niet aan de wetmatigheid van zwaartekracht, weerstand, luchtdruk en andere natuurkundige uitgangspunten: hij speelt zoals ik wil spelen met komma's, punten, hoofdletters, begrippen, bedeksels, schoten voor de boeg, ballonnetjes. Gelukkig ben ik geen minister, beroemd schrijver, geslaagde voetbaltrainer of rijk zakenman. Als onbekende Andringa mag je anoniem, slechts gelezen door een kleine schare van solidaire Andringa's proefgedachten openbaren. Proefgedachten over intieme emoties, gevoelens, wensen en gedachten.

Herman Andringa (NB 22114)

(lees verder op pag. 21 in dit blad)

BOEKBESPREKING - ANDRINGA PUBLICATIES -

Titel en auteur: "Blija en Holwerd tijdens de Tweede Wereldoorlog
door en met (oud) inwoners" door H.T. Andringa

Uitgegeven in eigen beheer en verkrijgbaar via de auteur.

© 2005 Harmen Tjeerd Andringa, Stiens

Lay-out & druk: Brandsma Offset Ferwerd

ISBN 90-9019226-3 NUR 689

Harmen Tjeerd Andringa (YB 13323), zelfstandig ondernemer AB Telecom,
geb. te Holwerd en getrouwd met

Hetty Dijk, huisvrouw en medevenoot AB Telecom, geb. te Eindhoven.

Kinderen: Hanna (16 jaar), Jorrik (15 jaar), Thijs (13 jaar) en Lotte (9 jaar)

Op de omslag een tekening van de zeedijk, tussen Blija en Holwerd tijdens WOII gezien vanuit de Waddenzee, op het moment dat parachutespringers een neerstortend vliegtuig verlaten. Een indrukwekkend voorval, niet alleen verwoord door tekst en tekening door de auteur, maar ook door ooggetuigenverslagen, door rapporten opgemaakt door 2 chefveldwachters van Westdongeradeel en Ferwerderadeel en door het Engelse verhaal van de piloten zelf. Op zondag 7 juni 1942 wordt heel Blija opgeschrikt. Een Short Stirling van de R.A.F. is op de terugweg van Emden boven zee bij Schiermonnikoog door een nachtjager, een Messerschmitt 110, beschoten. De piloot van de Stirling slaagt erin om het toestel naar het zuidoosten te draaien en terug naar de kust te vliegen. Alle acht bemanningsleden zien kans om uit het vliegtuig te springen, alle acht worden nog op diezelfde dag gevangen genomen. Het brandende vliegtuig stort neer in een stuk land, door de klap liggen wrakstukken over vier weilanden verspreid. Er zijn geen slachtoffers, alleen het weiland is vernield. Alle wrakstukken zijn verzameld en uiteindelijk op drie platte treinwagons afgevoerd.

Dit is slechts één van de gebeurtenissen rond de vele noodlandingen en neerstoringen van gevechtsvliegtuigen tijdens WO II in het noorden van Friesland in de gemeenten Ferwerderadeel (Blija) en West-Dongeradeel (Holwerd). In het 224 pagina's dikke en fraai ingebonden boek staat veel meer beschreven. Denk daarbij aan algemene informatie over WO II, de mobilisatie, de kustverdediging, de beide dorpen vòòr en tijdens de oorlog, de invloed van de oorlog op het dagelijks leven, het verzet, onderduikers, evacués en de laatste dagen in april 1945. De schrijver van dit boek, Harmen Tjeerd Andringa, heeft zich uitermate goed gedocumenteerd alvorens over te gaan tot publicatie. Een overzichtelijk lijst met bronnen wordt vermeld, ruim 30 telefonische interviews heeft hij gevoerd waaronder zes personen in Canada en bijna 50 interviews op locatie.

In ASN 44 heeft u een boekbespreking kunnen lezen over de Geschiedenis van Sate Hogenhiem en familie Andringa te Holwerd door Jan Andringa. Tijdens het schrijven van dat boek heeft Jan aan broer Harm gevraagd om op zoek te gaan naar wat de rol van deze boerderij met haar bewoners was in de periode '40-'45. Die bewoners waren o.a. hun ouders en grootouders (allen reeds overleden), die hierover zelf nauwelijks iets hadden losgelaten. Harm is toen in 2003 begonnen met het interviewen van inwoners en oud-inwoners van de Noord Friese dorpen Blija en Holwerd. Langzamerhand werd zijn doel eveneens om hiervan een historisch verantwoord geheel te krijgen. Uiteindelijk verscheen na twee jaar dit boek, maar over deze twee dorpen? Het verzet in beide dorpen, die vlak bij elkaar liggen, werd door de oorlogsgebeurtenissen verstrengeld. "En omdat mijn moeder Maartje van der Weit uit Blija en mijn vader Tjeerd Andringa uit Holwerd afkomstig zijn. Ik ben geboren op een boerderij aan de Hoarnenweg tussen Blija en Holwerd en de interesse gaat dan ook naar beide dorpen uit." aldus Harm.

In zijn epiloog in hoofdstuk 22 vertelt Harm hoe hij te werk is gegaan. Omdat hij zelf de oorlog niet heeft meegemaakt, was hij afhankelijk van wat de gesprekspartners hem vertelden. Indien mogelijk liet hij gebeurtenissen door meerdere mensen vertellen en/of aanvullen, om zo een duidelijk en verantwoord beeld te krijgen. Als voorbeeld noemt hij zelf de beschieting van de aak in het wad: "De eerste persoon vertelde dat er een aak is beschoten, een tweede persoon vertelde van de oorlogsbuit in het schip, de derde persoon vertelde dat hij met ronde houtjes de kogelgaten weer dicht moest maken, een vierde persoon wist weer dat er een lichaam van het wad werd gehaald. Hierdoor is het onderwerp 'de aak' door vier personen in beeld gebracht." Dit boek is niet alleen uniek omdat over Blija en Holwerd en omgeving nog nooit zo gedetailleerd en uitgebreid over WO II is geschreven, maar ook door het kaart- en fotomateriaal beschikbaar gesteld door en samengesteld met inwoners of oud-inwoners. Tussen de regels door lees je diepe emoties en het onmetelijke verdriet door deze oorlog tweegebracht.

Heeft Harm nog iets kunnen achterhalen rond de boerderij en de bewoners in oorlogstijd? (Zie ook Andringaboek 1 blz. 262 - gezinsfoto uit 1942). Ik noem slechts enkele fragmenten: het moeten inleveren van paarden, de zorg voor (honger) evacués, Klaas Andringa aangewezen als betrouwbaar adres en bereid gevonden te helpen bij de cartografie van Ameland. Deze informatie werd via andere kanalen weer doorgespeeld aan Engeland. Bij zijn dankwoord spreekt Harm de hoop uit "dat dit boek gebruikt kan worden als een herkenning en aanvulling op uw geheugen. En dat het boek voor de naoorlogse generaties als een leesbaar en geschiedkundig naslagwerk kan worden gebruikt en bewaard." Dat zal het zeker, Harm, ik ben zeer onder de indruk wat jij in die twee jaren hebt kunnen achterhalen en beschrijven! (ta)

FINANCIËN

Tijdens de laatste ASB (Andringa Stichting Bestuursvergadering) op dinsdag 20 maart 2007 is het financieel jaarverslag over 2006 gepresenteerd en goedgekeurd. Jaarlijks is één van de grootste uitgavenposten de publicatie van het familieblad Andringa Staach Nijs. Over 2006 was deze post kosten-dekkend door de abonnementsgelden die zijn overgemaakt. Op de tweede plaats komen administratiekosten t.b.v. Andringa Stichting en Andringa Familieonderzoek, alles uitgevoerd op vrijwillige basis. Vorig jaar zijn twee ASN nummers en een Engelstalige nieuwsbrief verspreid. Meestal is het bedrag aan giften hoger dan de abonnementsgelden, over 2006 was dat niet het geval. Maar toch zijn wij als bestuur ontzettend dankbaar voor alle donaties en giften, ook vanuit het buitenland, die wij mochten ontvangen!

Voor het eerst sinds de oprichting in 1981 van de Andringa Werkgroep, later gewijzigd in Andringa Stichting, is eind vorig jaar bij het ASN een herinnering betalingsverzoek gevoegd. Hiertoe heeft het bestuur besloten, omdat er jaarlijks een grote groep Andringa's betaling voor de toegezonden krantjes achterwege laat. Meestal door nalatigheid, soms omdat er totaal geen belangstelling is voor ons familiekrantje. Hoewel wij in bijna elk ASN de vraag stellen om bij GEEN BELANGSTELLING, dit aan te geven, zodat die adressen uit de verzendlijst gehaald kunnen worden, gebeurt dat slechts sporadisch. Tegenover de groep die wel betaalt en de betaling vaak laat vergezellen van een extra gift, zouden wij graag bijstelling zien door de "niet-of minder trouwe betalers". Daarom die eerste 'betalingsherinnering'. De reacties hierop waren divers. In **negatieve** zin van (afhakende) Andringa's die zich afvroegen waarom een 'aanmaning' voor een krantje wat hen wordt toegezonden en waarop zij zich nooit hebben geabonneerd. Inderdaad, dat is een terechte opmerking. Vanaf het begin hebben wij geprobeerd alle Andringa's en verwanten (via adressen) te achterhalen en indien mogelijk enthousiast te maken voor onze activiteiten en publicaties. Meestal door raadpleging van telefoonboeken kregen we die adressen. (Hoe zou het geweest zijn als we die werkwijze niet hadden toegepast?) Nogmaals, als u geen belangstelling heeft, laat het ons weten. Reacties in **positieve** zin kwamen van vele Andringa's die nu wel geld hebben overgemaakt, in vele gevallen voor de eerste keer, waardoor over 2006 een stijging van betalende abonnees met ong. 20 %. Wees ervan overtuigd dat wij hiermee zeer content zijn! Met ingang van 2007 is het abonnementsgeld voor ASN overigens € 5,55.

Met vriendelijke groet, ook namens het Andringa Stichting Bestuur en penningmeester Eppie Andringa – Bijma, Tsjikke Andringa

Kruidenier Boerema op de hoek Rabenhauptstraat / Hereweg brengt schotten aan voor zijn etalageruiten. Toch is het nog géén sluitingstijd. Er scharrelt wat meer volk op straat dan normaal op deze namiddag. Is er iets loos? Ik kom de Barestraat in en zie mijn moeder 'in de deur' aan de praat met buurvrouw. Ze doen schichtig. Mijn beide broers waren 'ergens' ondergedoken, maar ze zijn nu thuis vanwege de verjaardag van moeder aanstaande zondag, 15 april. Een gespreksflard: "... en ze zeggen dat de Tommy's al op Eelde zijn." Wat? Mijn wereldje – van nog maar net negen jaar oud – beeft. Is de oorlog nu gauw afgelopen? Verdwijnen nu zomaar de marcherende soldaten, die dagelijks zingen dat ze fahren tegen Engeland? Is het gebeurd met sofort, raus en Mensch? Krijgen we nu bananen en chocola? Er is gerommel van donder te horen. "Geschut" zegt mijn vader, "dat is 't dan, jongens. Trek zoveel mogelijk kleren over elkaar aan en we slapen vannacht beneden op de grond."

De volgende morgen: iedereen blijft thuis en in elke deuropening van de straat wordt een Duitser geposteerd. Bij ons zijn er twee; duidelijke 65-plussers. Ze halen stoelen uit de voorkamer; we zien ze de smalle gang opvullen: hun gevechtssuitrusting laat niet toe dat ze naast elkaar zitten. Een van hen vertelt dat hij al 35 jaar in Nederland woont, maar zich nooit heeft laten naturaliseren. Tot onze verbijstering geeft mijn moeder hen koffie, surrogaatkoffie ... en dan zien we, dat ze die aanreikt in de oranje herdenkingsbekers van koningin Wilhelmina. Ze had die vijf jaar lang verstopt, immers pronken met Oranje was steeds een misdrijf geweest. Ze heeft nu de moed en ziet gnuiwend toe, hoe een Duitse soldaat dankbaar en bevend ons vaderlands symbool aan de lippen zet. Ik weet niet wat ik zie.

Dan jankt er iets door de lucht, gevolgd door gedreun. "Granaten. Direct de kelder in", schreeuwt mijn oudste broer. We duiken weg onder de gangtrap. De grond trilt, de inslagen komen dichterbij. "Wat zijn dat: granaten?", wil ik weten. "Dikke kogels die ontploffen", gilt mijn broer, die steeds diep bukt bij het gefluit ervan. Mijn zusje en ik liggen op een gestikte deken op een restantje aardappelen en we gniffelen gespannen. Mijn ouders en broers zitten nu zwijgend te staarogen; alleen mijn moeder roept bij elke inslag godbewaarme, haar gebruikelijke paniekkreet. Van buiten dringt af en toe wielgeratel tot ons door. Een van ons loert voorzichtig om de kelderdeur: de Duitsers in de gang zijn verdwenen. Het geratel komt van de handkar van overbuurman Ekkelboom, de bloemist. Over de rand van de kar hangen armen en benen in uniformstukken, waar bloed uitdruipt. Laat in de middag valt er ineens een stilte die aanduurt. We kruipen de kelder uit als we buren op straat horen: aarzelend gekwek.

Rondom de wijk zien we de boel in brand staan. Plotseling wijkt iedereen uiteen: er raast een voertuig op rupsbanden door de straat, richting

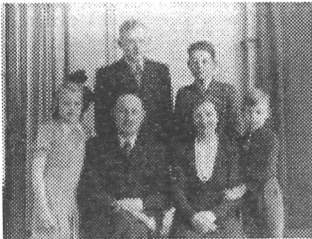
Hereweg. Er steekt een man bovenuit. Hij heeft een baret op zijn hoofd met een bolletje er boven op. Is dit onze bevrijder? Ik sta verstomd. De bezetter droeg een enorme overjas bijeengehouden door een koppel waarin handgranaten gestoken waren, op zijn kop had hij de Stahlhelm met het angstaanjagende hakenkruis, op zijn kont hing een gasmaskertrommel plus een bajonet als een mini-zwaard, in zijn handen een grendelgeweer of Panzerfaust. En die Neanderthaler op ijzerbeslagen soldatenlaarzen had het af moeten leggen tegen schertsfiguren verkleed als clown met een rossig snorretje op de bovenlip?

Kort daarop zien we de wel heel erg 'on-Duitse' militairen in ganzenpas over de Hereweg richting Sterrebos trekken: groenige blousons en pofbroeken, platte helmen, stenguns. Ze zwaaien naar ons. Voor in de straat juicht iemand: " 't Benn'n Canadezen." Nu ik dit opschrijf, heb ik het weer: dikke keel en natte ogen.

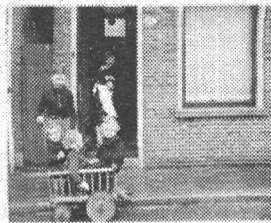
De volgende dag en daarna ieder jaar weer op 15 april vertelde mijn moeder op haar verjaardag over haar 'aandeel' in de bevrijding... Een beeld dat toen mijn wereldje op de kop zette: Duitse soldaten met angst in de ogen, gedwee drinkend uit oranje herdenkingsbekers.

Ton Andringa, Gasselte (LE 223)

Dit artikel is, met toestemming van de auteur, overgenomen uit het boek: 'Bevrijd, kleine grote herinneringen aan de bevrijding.' – uitgegeven in 2006
Zie ook: www.groningenbevrijd.nl

Afb. 1 - Foto van het gezin Andringa uit 1944, kort voordat de twee oudste zonen zouden onderduiken. Ton staat geheel rechts.

Afb. 2 - Ton Andringa met buurkinderen voor het ouderlijk huis in de Barestraat 23. Moeder staat in de gang, op de plek waar op 14 april 1945 de twee Duitse militairen hadden postgevat

Afb. 3 - Ton Andringa op zijn negenenzestigste verjaardag in 2005

□ De **skaeinamme Andringa** docht op himsels al útwizing fan syn Frysk komôf. Yn Aldfryske boarnen is dy namme withoefaek fêstlein, lyk as bliken docht oan de neikommende fynplakken, dy't yn tiidsrige oardere binne:

1 - **1448**, 20 des. (P. Sipma, Oudfriesche Oorkonden deel I, 's-Gravenhage 1927 nûmer 102):

Proppingha land ... deer da suster van Aylzem by lidza by de aestera eynde mit een hael pundameta ende **Jorerd Andringa** VI by da sudera ygghe by lydzen haed.

2 – **1453**, 6 aug. (P. Sipma, Oork. I, 133):

Ghescreuen under **Tyard Andringa** sigel dier ws myt da riochte woel bynoget. Int ier van tria en de fittigum up sinte Sexta dey pape.

3 - **1460**, 9 juny (P. Sipma, Oork. I, 159):

Propinga land deer da susteren toe Aelsym nest lidzen sint toe da aeste eynd mit een hael pundameta ende **Jorret Andringa** bi da sure side mit sex pundameta.

4 – **1466**, 14 aug. (P. Sipma, Oork. I, 184):

Ick Popka Gottama ende Doeda myn aefta wyf dwaet kunt ende uppenbeer met dissa epene breeff dat wy voers. habbet verkapet **Jorith Andringha** VII pundameta landes ...

5 – **1471**, 18 des. (P. Sipma, Oork. I, 220):

Ick, **Jorith Andringhe** van Ackerum hlye myt dissen epenen breue dat ich by Gerbrich mynre husfrou consent ende by foer ried den conuente van Aelsim hab iouen om Godis willa ende om ws zielre sijlicheit fiuwer ende twintich pundameta landis ...

6 – **1474**, 31 maert (P. Sipma, Oork. I, 245):

In een thioغه der weerheit want wy nu ter tijt nyn persona habeth soe hab ick beden **Jorith Andringha** diert um myn bede wille hadt bysygeleth int ieer ws Heren MCCCC ende fiuwer entsantich des toernsdey ney ludica inde festen.

7 – **1476**, 14 maeije (P. Sipma, Oork. I, 267):

Johannes pater van Aylsem **Jorert Andringha** ende Foka Siwert zoen in dae Winkel hliet hoe dat Rippert Witia sen gaeman toe Yrnsem kaem in ws jenwerdigheit mey foertochta sin op sinte Seruaes dei in priestera reuenter

toe Aylsem ende lowet my Johannes foerscr. in myn hant ende onheet dat hi toe stoed ende joe Aylsema claester al dat riucht fan ayndom jeff nyar deer hy hat jeff hawen haed op dyo sex pundemeta lands deer lidzet op dio westera siid fan dio Saute greft deer **Jorert Andringa** fors. bi foertiden kapet heed fan Ryoerd Wkingha ...

8 – **1476**, 15 maeije (P. Sipma, Oork. I, 268):

Testamint fan Jorard Andringha

In nomine Domini amen **Jorard Andringha** kranc in dae lichame mer witan ende vorstanssem mynre sinnen hab myn testament jeff lesta willa mecket mey foertochta sin int ieer ws Heren MCCCC ende sex ende tsantich des wernsdeis ney sinte Seruaes omtrent fiower uren wr middey in guede lyoed antwert hiir ney screuen in manieren als hiir ney screuen steed.

9 – **1476**, 30 maeije (P. Sipma, Oork. I, 269):

Doytia Lolla zoen gaeman toe Yrnsem mey Lolle myn afta wijff hlie hoe dat ic mey Lolle fors. fri ende quijt schylde **Jorets Andringha** eerwen fon dae twispreec jeff schilinghe ende saen deer ic heed fan mynra weyna jeff myns huysfrows weyna fors. jeff habba mocht op Jorret fors. dam God nedich se om land kaep jeff oer sacken ende schijlden ...

10 – **1476**, 21 july (P. Sipma, Oork. I, 270):

Ritzert Lolla zoen gaeman toe Grow hlie dat ic quijtschielde **Jorrerts Andringa** eerwen ende Gherbrich siin wiiff myn deel gueds deer ick aecht hab in Heynshustera gued in Ackremma gae deer ic bi foertiden Jorart fors. vorkapet heed ...

11 – **1493**, 13 maert (P. Sipma, Oork. I, 400):

Des toe orkunde soe heb ick Homma wors. baden myn persone toe Ackrum dit breek ende quitancium foer my toe bisiglien deer ick **Hotthia Andringa** persona toe Ackrim deen heb om Homma bede willa. Int jeer fan XCIII altera Gregorii pape.

12 – **1509**, 12 maije (P. Sipma, Oork. II, 231):

Wol thoe Roerdahusen Beuke to Friens personen Eedo Sipka zoen to Grow soensloeden inder seeck twisken dat conuent fan Aeilssum fander eena sijda **Tiaerd Gossa Andringa** to Ackrum fander oera sijde hlijet ende bykannet mey disse epena brieff ofta baeer hoe dat wy vorser. alle schortingha ende schillingha ... habet barreth schiuet ende schaet in maneren ney screuen.

□ It sil klearricheit hawwe dat de sibbenamme **Andringa** mei it **etterheaksel -ing** fan in foarnamme ôflaet waerd. De útgong **-ing** wurdt brûkt om it komôf, it útskæijen fan of it hearren ta in stamheit oan te jaen, dat sadwaende binne de ing-nammen **patronymica**, dat wol sizze heitenammen. Yn ús gefal sille wy útgean moatte fan 'e manljusnamme **Andert** < **Anderd**, in foarm, dy 't út **Andhard** of **Andward** ôfsliten wêze kin. It foarste lid fan dy gearstalling is âldfrysk* **anda**, midfrysk **aende** 'kriich, striid' (Burmania – sprekwurden [1614], nû. 196), âsaks. **ando** 'Aufgerechtheit, Zorn', ags. **anda** 'Feindschaft, Neid, Haß, Zorn, Eifer', âhd. **ando**, **anto** 'Erbitterung, Ärger, Zorn', mhd. **ande** 'Kränkung', mnl. **ande** 'ijver, drift, toorn, gramschap'. Dy hiele wurdkloft sit de yndo-germaenske wurdstamme ***an (a)** – 'sykhelje, hymje' yn, dy 't ûnder oaren ek foun wurdt yn goatysk **uz-anan** 'útazemje' en latynsk **animus** 'geast, siele', lat. **anima** 'amme, siele, libben' en gryksk **ἄνεμος** 'sike'.¹
(*Heb ik de juiste Griekse letters overgenomen? ta*)

¹ Sjoch J. Pokorny, Indogermanisches etymologisches Wörterbuch. Bern München 1959, s. 38 noat.

□ Nimme wy oan, dat yn **Andringa** (< **Anderdinga**) de oarspronklik Aldfryske twaliddige manljusnamme **Andhard** (âhd. **Anthart**) stiket, dan moat de grounbitsjutting fan dy lêste wêze: '**sterk troch syn striidfjûr**' (striidberens, grimmitigens, kriich, krigelens). As **Andert** lykwols op **Andward** (âhd. **Antwort**) tobekgiet, is de ferklearring '**hoeder (biskermer) troch syn striidfjûr**', in tekeneftige namme, dy't alhiel by it aerd en wêzen fan 'e Germanen oanslút. Bigripen lyk as 'striid, oerwinning, kriich, moed, eare, rom' ensfh. keare hieltyd yn 'e Germaenske nammejowing werom. Net omdôch fornijt Tacitus ús, dat de **furor teutonicus** in skaeimerk fan ús foarteam wie.

□ Nou bliuwt allinne noch de frage oer, hoe 't **de útgong -a** yn **Andringa**, **Beninga**, **Dotinga**, **Eisinga**, **Eppinga**, **Hemminga**, **Heringa**, **Heslinga**, **Hottinga**, **Kamminga**, **Osinga**, **Piebinga**, **Scheltinga**, **Tamminga** – om mar ris in nustje to neamen – opfette wurde moat. Dy **-a** is de Aldfryske útgong fan 'e 2de fal meartal (gen. pl.), dy 't yn sokke gefallen oarspronklik fan in foarnamme of in oar wurd ôfhong, forlykje **Taka Abinga**, dat is 'Taka fan it Aba-folk', of ags. **Théodric wæs Amulinga** hwat sizze wol 'Theoderik wie ien fan 'e Amelungen'.

□ Sa komme wy ta it bislút, dat bygelyks **Jorrit Andringa** winliken bitsjut: 'Jorrit fan Andert syn folk (skaei, slachte, laech). En **Andert** sels, de stamheit, hie in goefryske en tagelyk Germaenske namme, dy 't útlein wurde mei as '**troch striidfjûr sterk**' (of: '**troch syn striidfjûr in biskermer**').

W.J. Buma

*Korte toelichting op dit artikel (en vertaling) door Tsjikke Andringa:
De Friese alinea's met □ probeer ik (vrij) te vertalen. De overige teksten
vanaf punt 1 tot en met 12 laat ik ongemoeid. (âsaks=osaks=oudsaksisch /
ags=ogs=oudgermaans / âhd=ohd=oudhoogduits) Met een beetje fantasie
en inlevingsvermogen zijn die letterlijke citaten wel te begrijpen...*

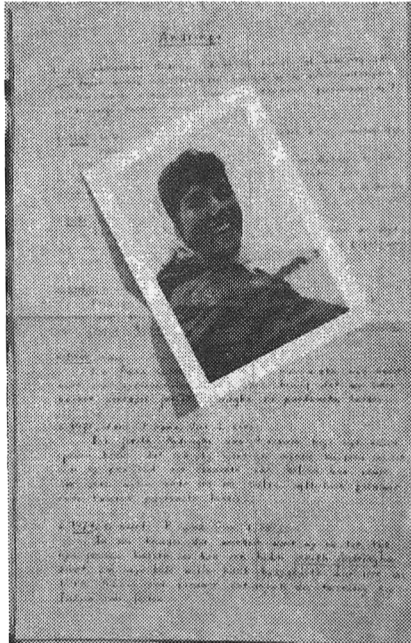
- De **geslachtsnaam Andringa** wijst op zich al op zijn Friese afkomst. In Oudfriese bronnen is die naam heel vaak vastgelegd, hetgeen ook blijkt uit de volgende vindplaatsen, die chronologisch zijn geordend: (zie 1 t/m 12)
- Het zal duidelijk zijn dat de familienaam **Andringa** met het **achtervoegsel -ing** van een voornaam werd afgeleid. De uitgang **-ing** wordt gebruikt om de afkomst, het voortkomen uit of het horen bij een stamvader aan te geven, daarom zijn de ing-namen patronymica, dat wil zeggen vadersnamen. In ons geval zullen wij moeten uitgaan van de mannaam Andert < Anderd, een vorm, die uit Andhard of Andward afgesleten zou kunnen zijn. Het eerste deel van die samenstelling is Oudfries anda, Midfries aende 'oorlog, strijd' (Burmania – spreekwoorden [1614], nr. 196), osaks. ando 'Aufgerechtheit, Zorn', ogs. anda 'Feindschaft, Neid, Haß, Zorn, Eifer', ohd. ando, anto 'Erbitterung, Ärger, Zorn', mhd. ande 'Kränkung', mnl. ande 'ijver, drift, toorn, gramschap'. In die woordengroep zit het Indogermaanse stamwoord ***an (a)** – 'ademen, zuchten', wat o.a. ook wordt gevonden in gotisch uz-anan 'uitademen' en latijn animus 'geest, ziel', latijn anima 'adem, ziel, leven' en grieks ανειμος 'zieke'.
- Als wij aannemen dat in **Andringa** (< Anderdinga) de oorspronkelijke Oudfriese tweeledige mannaam Andhard (âhd. Anthart) zit, dan moet de grondbetekenis van die laatste zijn: 'sterk door zijn strijdvuur' (strijdbaarheid, grimmigheid, strijd, ijver). Als Andert echter teruggaat tot Andward (âhd. Antwart), dan is de verklaring 'herder (beschermer) door zijn strijdvuur', een betekenisvolle naam, die geheel bij het aard en karakter van de Germanen aansluit. Begrippen zoals 'strijd, overwinning, moed, eer, roem' enz. keren steeds terug in de Germaanse naamgeving. Tacitus vertelt ons reeds, dat de furor teutonicus een kenmerk van ons voorgeslacht was.
- Nu blijft slechts de vraag, hoe **de uitgang -a** in Andringa, Beninga, Dotinga, Eisinga, Eppinga, Heringa, Heslinga, Hottinga, Kamminga, Osinga, Piebinga, Scheltinga, Tamminga – om maar eens een kleine hoeveelheid te noemen – moet worden opgevat. Die **-a** is de Oud-friese uitgang van de 2de naamval meervoud (gen. pl.), die in zulke gevallen oorspronkelijk verbonden was met een voornaam of een ander woord afhing, vergelijk Taka Abinga, dat is 'Taka van het Aba-volk', of ags. Théodric wæs Amulinga wat betekent 'Theoderik was iemand van de Amelungen'.

- Zo komen wij tot de conclusie, dat bijvoorbeeld **Jorrit Andringa** eigenlijk betekent: 'Jorrit van Andert's volk (geslacht, stam, afkomst). En Andert zelf, de stamvader, had een goede Friese en tegelijkertijd Germaanse naam, die mag worden uitgelegd als 'door strijdvuur sterk' (of: 'door zijn strijdvuur een beschermer')

W.J. Buma

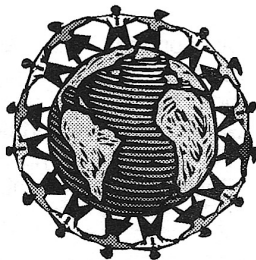
Naschrift: Bij een teruggevonden artikel van professor W. J. Buma

Begin jaren '70 besloot mijn toenmalige echtgenote, Joke, een studie op te pakken. Wij waren een dozijn jaren getrouwd. De kinderen gingen inmiddels alledrie naar school. Ik had mijn studie (culturele antropologie) – naast een volle onderwijsbaan – uiteindelijk afgerond. Nu was het haar beurt. Joke's keuze viel op de opleiding Nederlands M.O. bij de Noordelijke Leergangen, vestiging Groningen. Een van haar docenten was professor Buma, een gedreven taalman en een diepfries van het zuiverste ijs. Joke hoefde maar een enkele vraag te stellen naar de betekenis van de naam Andringa, of Buma was niet meer te houden. Bij een volgend college overhandigde hij haar bijgaand artikel. Ik herinner me dat zij beschreef hoe Buma de betekenis van *strijdberens*, *grimmitigens*, *krigelens* (de Andringa versie van de furor teutonicus) uitbeeldde. Buma kwam daarbij overeind, krijste bijna de aangehouden i- en ie klinkers en liet een en ander vergezeld gaan van bliksemende ogen en schuimende mondhoeken. (Waar vind je nog zulke leraren?)

Joke haalde haar MO A en B in 1983 (met lof) en werkte jarenlang in het middelbaar onderwijs. Ze overleed in 1999 na een ziekte die haar geestelijk en lichamelijk sloopte. Onlangs kwam ik bij opruimwerk Buma's geschrift tegen en stuurde het Tsjikke toe met de vraag of zij het publicabel vond. Dat vond ze.

Ton Andringa (LE 223), Gasselte

De tiende aflevering alweer - een verhaal over ontmoetingen met Andringa's ... nu in ASN 45. Regelmatig ontmoet ik mijn eigen Andringa familie en af en toe de Andringa's van het Andringa Stichtings Bestuur. Daarnaast hoor, lees, zie of ontdek ik vaak iets over andere mensen die dezelfde achternaam dragen of er aan verwant zijn.

Overigens ben ik altijd benieuwd naar jullie reacties & verhalen, bel of stuur eens iets op, wie weet wordt daar in het volgende ASN op ingegaan ...

In de eerste week van 2007 zag ik reeds twee Andringa's voorbijflitsen op Omrop Fryslân TV: Op Nieuwjaarsdag **Baukje Andringa** uit **Warten**. Baukje is waarschijnlijk genoemd naar haar beppe Baukje (ZG 2113). Haar reactie had iets te maken met een nieuwjaarsoptocht / feest te Wartena.

Op vrijdag 5 januari kwam **Frans Andringa** (HA 1214) uit **Beetsterzwaag** in beeld. En passant tijdens het uitlaten van z'n hond bij landgoed Lauswolt werd hem een reactie gevraagd in verband met de kabinetsformatie-gesprekken op de 'geheime' locatie in zijn dorp. Zijn antwoord herinner ik me niet meer, wel dat hij als buurtbewoner een nuchtere visie gaf. Diezelfde Frans komt op 12 februari opnieuw op TV bij Omrop Fryslân, nu samen met zoon **Folmer Andringa** (HA 12141) om hun ecologisch bedrijf te Wolvega te tonen. Nu duik ik even in de stapel paperassen in mijn map: 'ASN – ideeën voor de rubriek Ontmoetingen...' (vaak door tijd- en/of ruimtegebrek blijven die notities of knipsels liggen - ta) en ja hoor, in maart 2005 stond hun bedrijf door een prestigieuze prijs op de wereldvakbeurs BioFach in Nürnberg ook al in de belangstelling. Citaat uit een Landbouwblad << Het mondiaal beste biologische voedingsproduct in de categorie natuurvoeding komt uit Nederland. **Frans** Andringa van FZ Organic Food uit Wolvega, die samen met zijn zoons **Bjorn** en **Folmer** biologische producten produceert en verhandelt, kreeg uit handen van de Duitse landbouwminister Renate Künast de prijs voor het Biologische Product van het jaar 2005.>> Een ander citaat uit 'Stellingwerf', het Nieuwsblad van Zuid-Oost Friesland van 2 maart 2005: <<Vader Frans Andringa vond de inschrijvingsprijs van € 600,- nogal aan de hoge kant, maar de beide zonen Bjorn (31) en Folmer (34) zetten toch hun zin door en zodoende won FZ Organic de prestigieuze prijs voor één van hun chips-producten, de Tra'fo Potatochips light. Wereldwijd groeit de vraag naar bio-producten. Genoemde chips zijn in natuurvoedingswinkels verkrijgbaar.>> Binnenkort ga ik maar eens op zoek... Een derde artikel, nu uit de rubriek 'Het Product' (LC 7-3-05), geeft informatie over Seitan, hun biologische vleesvervangers product, verkrijgbaar in alle Europese landen.

Op zondag 7 januari 2007 werd ik attent gemaakt op het nieuwe radioprogramma "Buro de Vries" en hoorde ik even later via Omrop Fryslan radio het verhaal over "Wenje achter de seedyk" van mijn oudste broer **Geert** zijn vrouw **Pytsje** en dat van hun oudste zoon **Sybe Geert Andringa** (YB 122111), die nu met zijn vrouw **Aly Smit** in de boerderij op 'Koehoal' (Oosterbierum) woont. (Zie bijgaande foto's die ik van internet heb geplukt)

In diezelfde maand kwamen de Andringa's van Koehoal opnieuw in beeld door het artikel 'Met de rug naar de storm' (Leeuwarder Courant 20-01-07). Met z'n drieën trotseren m'n broer **Klaas Evert**, zijn zoon **Sibe** en mijn broer **Geert** de razende storm boven op de zeedijk. Scheef tegen de wind in lopen ze over de dijk. "Het was maar één keer, dat hij door de wind niet naar school mocht", herinnert Geert zich. Dat was op 1 maart 1949. Hij had net een nieuwe autopedaal en die kon hij dus niet laten zien aan zijn klas. Nog een citaat: << Eigenlijk leven de Andringa's met de rug naar de zee, knikt zoon Sybe. Als zijn vader over de zeedijk loopt, kijkt hij altijd naar het land, in plaats van naar het water. Naar de pootaardappelen en de bieten. "Elk jirpelras hat syn eigen kleur." >> De eerste steen is gelegd op **8 mei 1907** door G.S. Andringa, ús Pake Geart, hij was toen 15 jaar oud. Binnenkort vieren we dit honderdjarig bestaan van de boerderij in eigen familiekring.

Op maandag 5 februari staat in mijn vertrouwde Friesch Dagblad een foto genomen door **Marchje Andringa** (YP 12111) van een groepje in middel-eeuwse kledij gestoken kinderen in de Schierstins te Veenwouden. In het bijbehorende artikel wordt gesproken over actrice Tjitske van de Bjirmen, weer een nieuw beroep voor mijn persoontje... (Ter info: De presentatie van die prachtige kinderkostuums, gemaakt door coupeuse Joukje Minnema, werd door mij, Tsjikke, afkomstig uit 'De Bjirmen', verzorgd - ta). 's Avonds heb ik voor het eerst met Marchje gebeld en mijn bewondering uitgesproken over de prachtige foto's die ik de laatste jaren regelmatig in de krant zie staan. Inderdaad, Marchje is een kleindochter van Sjoerd en een nichtje van Frans Andringa (YP 12112) beiden persfotografen bij FD.

In maart was ik even op bezoek in de CBS 'Immanuel' te Noordbergum. Bij mijn vertrek ontdekte ik bij de uitgang een **gedenksteen** uit 1981 met o.a. S. Andringa als bestuurslid. Wie is deze **S. Andringa**? Hoogstwaarschijnlijk iemand uit de SA- familietak. In een ander gedeelte van de school zag ik enkele weken later een gedenksteen ter herinnering aan de oprichting van Chr. Onderwijs te Noordbergum met als datum 1 april 1914. Die datum hoort voor mij bij ús heit Sybe zijn geboortedag, ook een S. Andringa. Van hem herinner ik me zijn naam op een gedenksteen in de lagere school te Oosterbierum, waar ik als kind samen met al mijn broers en zussen naar toegang. Ik was er trots op om heit zijn naam daar te lezen, was hij toen secretaris van het bestuur? Is die steen nog steeds aanwezig?

Eind maart las ik over **Marijke Andringa** uit Roodhuis (HA 1215) in het FD en werd ik door een collega hierop geattendeerd via een artikel in een andere regionale krant. Marijke is in 2006 afgestudeerd aan de Open Universiteit in de Algemene Cultuurwetenschappen en heeft recentelijk de tweejaarlijkse scriptieprijs van de Fryske Akademy gewonnen voor haar scriptie 'Sociaal-culturele planning in de Friese Wouden' - het ontwikkelingsgebied oostelijk Friesland 1952 – 1960. Haar scriptie gaat over de naoorlogse ontwikkelingen, in het bijzonder in de jaren vijftig, in oostelijk Friesland, dat in die tijd een achterstandsgebied was. << Vanuit historisch perspectief beschrijft ze hoe de veen-erfenis en de overgang naar de industrialisatie zijn aangepakt door middel van het gericht zijn op sociaal-culturele planning. Het resultaat van die planning was niet dat de structurele werkloosheid verdween, maar dat de bevolking een andere mentaliteit had gekregen. De bekroonde scriptie was een van de zeven ingestuurde werkstukken, die allemaal liggen op een van de gebieden waarmee de Fryske Akademy zich bezighoudt. De jury was bij de scriptie van Marijke Andringa vooral te spreken over het diepgaande en veelomvattende onderzoek. De scriptie van Andringa is degelijk gedocumenteerd, helder gestructureerd, goed historisch beschreven en geanalyseerd en bevat een goed onderbouwde conclusie.>> Tot zover dit citaat. Ook vanuit ASN onze harte gelukwensen Marijke Andringa - Huitema!

Oproep: In ASN 44 is aandacht gewijd aan en een gedeelte overgenomen uit de **Kinderbijbel**, die omstreeks 1900 geschreven werd door **Waling Andringa Gzn** (YD 23). Deze 826 pagina's tellende bijbel met illustraties door Gustav Doré kreeg de Andringa Stichting enkele jaren geleden ten geschenke voor de Andringa bibliotheek door Jetske Andringa (YD 231). Dit is het enige exemplaar dat in ons bezit is. In de YD familiegroep zou men heel graag ook zo'n Kinderbijbel, geschreven door hun (over-) grootvader Waling, willen hebben. Wie weet waar een exemplaar verkrijgbaar is of wie heeft er nog een beschikbaar? Graag een reactie naar Tsjikke.

Paasmaandag 2007. Een telefoontje naar **Harm en Hetty Andringa – Dijk** (YB 13323) met de vraag of ik even langs kan komen. De aanleiding voor dit bezoek is het boek dat Harm twee jaar geleden heeft geschreven over: 'Blij en Holwerd tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Eindelijk kom ik mijn belofte na om het boek zelf te komen. (Zie ook pag. 5 & 6 in dit blad). De eerste kennismaking met Harm en Hetty is aan de hoge tafel in de woonkeuken, waar oudste dochter Hanna net begonnen is met het maken van een grote legpuzzel. (Later zal zij daarbij worden geholpen door Freark). Daarna scharen we ons met een grotere groep rond de zithoek in dezelfde open woonruimte. (Even ter info: Harms vader Tjeerd was een volle neef van mijn moeder Grytsje Andringa – Werkstra (YB 13). Voor Harm & Hetty is het de eerste keer dat ik hen ontmoet. Tijdens de afgelopen jaren kreeg ik vier keer een geboortekaartje toegestuurd. Als geboren en getogen Brabantse spreekt Hetty voortreffelijk Fries. Samen runnen ze te Stiens het bedrijf AB Telecom, alles op het gebied van telecom (vast en mobiel), netwerk en beveiliging. Hun woonhuis en kantoor zijn aan elkaar gekoppeld.

Op diezelfde Paasmaandagmiddag komen onverwacht nog drie familieleden langs bij huize Harm & Hetty: Muoike **Geartsje**, weduwe van omke **Harmen Tjeerd Andringa** (YB 1331), samen met dochter en schoonzoon **Anneke en Freark Zwart – Andringa**. (Ook weer even ter info: Harm zijn vader Tjeerd was een broer van Anneke haar vader). Over en weer worden familieherinneringen opgehaald en/of familienieuwtjes uitgewisseld. Muoike Geartsje, binnenkort 87 jaar oud, verwacht mij af en toe met mem Grytsje haar zus Tsjikke. Op mijn vraag hoe zij haar man Harmen Tjeerd Andringa ooit heeft ontmoet, hoor ik nu het antwoord. Tsjikke Werkstra en Geartsje Stallinga waren vriendinnen, zij maakten eens een fietstocht vanuit Hallum naar Tsjikke haar familie in Holwerd, waar beppe Jitske haar broer woonde (wij noemden hen omke **Klaas** en muoike **Tsjitske Andringa – Peterson** (YB 133). Geartsje werd dus verliefd op de oudste zoon. Met hun oudste dochter Hiltje Andringa raakte ik bevriend tijdens onze opleiding op Mariënborg te Leeuwarden en wij woonden enkele jaren lang dichtbij elkaar in het Grunnegerlaand te Warffum en Baflo. Wat is de wereld soms klein! Anneke weet over de ets, die in de kamer hangt en die Harm uit de erfenis van zijn oom **Pieter Andringa** (YB 133) heeft gekregen, te vertellen dat dit schilderijtje ooit door een van Pieter zijn vriendinnen aan de voor ons altijd 'verstokte vrijgezelle oom' is geschonken. Een nieuwe wereld gaat open. Er hangen veel meer schilderijen aan de wand, een groot deel ervan is gemaakt door de heer des huizes, weer een nieuw talent ontdekt. Een heel gezellige middag heb ik bij deze familie doorgebracht, tige tank Harm & Hetty! Om de verwarring nog groter te maken rond al deze "Harmens Andringa's", op deze tweede paasdag werden (mijn neef) Harm & Hester Andringa (YB 122113) de trotse ouders van hun eerstgeboren zontje...

omliggende terrein verkocht aan de gemeente De Panne.>> Wie zou verder willen gaan met deze speurtocht? Wanneer en waar werd Julien geboren? Wie kan meer gegevens achterhalen in verband met zijn moeder, zijn grootouders, zijn vrouw, zijn opleiding, heeft hij misschien kinderen? Ik ben benieuwd wie hier op reageert! Veel succes toegewenst!

Via militairen en soldaten kwam ik toen bij **Meijne Andringa**, veroordeeld door de Krijgsraad en in 1817 een gedetineerde in het Provoosthuis te Middelburg. In Andringa boek 1 vind ik hem onder **P 1221** als zoon van Hilke Andringa & Aletta Schouten, geboren te Enkhuizen 17 maart 1799, marinier, en op 21-jarige leeftijd overleden te Bergen op Zoom 5 juni 1820 (in het provoosthuis). Wat is een 'Provoosthuis', vraag ik mij af. Via het Zeeuws archief kom ik er achter dat militairen die tussen 1814 – 1886 opgepakt waren wegens een strafbaar feit, in een Provoosthuis terecht kwamen. In iedere plaats waar een Krijgsraad fungeerde moest zo'n huis zijn. In Zeeland gearresteerde militairen werden in het Provoosthuis te Middelburg gevangen gezet in afwachting van hun voorgeleiding voor de Krijgsraad. Na veroordeling door de Krijgsraad moesten ze meestal buiten de provincie een werkstraf ondergaan. Korte straffen tot circa zes maanden werden in het Provoosthuis uitgezeten. Zou ooit nog iets meer over het waarom en over Meijne's uiteindelijke straf te achterhalen zijn?

Op diezelfde zoektocht kom ik bij **Willem Andringa en 3 kinderen** die allen omstreeks 1850 in Zeeland zijn geboren en niet in ons boek staan vermeld. Johanna Andringa op 20 okt. 1847 (erkend door de vader Willem Andringa op 28-01-1850), Catharina Geertruida Andringa op 16 juli 1851 (erkend door de vader Willem Andringa op 01-08-1851) en Willem Hendrik Andringa op 31 mei 1855 (erkend door de vader Willem Andringa op 14-11-1860). Alle kinderen zijn geboren te Vlissingen. Hun ouders zijn: Willem Andringa, marinier eerste klasse, en Geertrui Pothman. Op 14 juni 1855 bij de aangifte van de jongste was vader Willem 46 jaar oud en moeder Geertrui 35 jaar. Of was Willem in 1860 46 jaar? Bij alle drie staat een opmerking dat zij erkend zijn door de vader (en de moeder) en tevens dat zij bij vonnis van de arrondissement Rechtbank (Middelburg 14 nov. 1860) gewettigd zijn door de vader Willem en dat de achternaam moet zijn Andringa Tromp. Willem is dus omstreeks 1809 geboren of in 1814. In de registers van de Andringa boeken kan ik geen 'corresponderende' Willem vinden. Opnieuw ben ik nieuwsgierig, nu naar verhalen rond deze mensen!

Bij het vorige ASN 43 was o.a. een blanco gezinskaartje gevoegd. Gelukkig heeft een groot aantal Andringa's dit blauwe formuliertje ingevuld en teruggestuurd, waarvoor heel hartelijk dank! Ligt er nog eentje oningevuld bij u thuis, gaarne zo spoedig mogelijk bijwerken en opsturen! Bij het verwerken

van de adresgegevens kwam ik met **Ton Andringa** (LE 223) in correspondentie. Dit leverde o.a. een nieuwe gastschrijver op. Ton is nu bezig met een artikel over Joris Andringa (Z7), ooit werkzaam bij Michiel de Ruijter. Heeft iemand aanvullende informatie voor hem, graag een reactie.

Frans Andringa (LB 1145) stuurt regelmatig een kaartje, een krantenknipsel met Andringa nieuws of belt, zo ook deze week. Hij houdt me op de hoogte van het wel en wee van zijn naaste familie, zelfs van zijn verre verwanten uit USA. Laatst stuurde hij een uit een Australisch telefoonboek gescheurde pagina met drie Andringa vermeldingen. Deze keer informeerde Frans naar de Andringa State te Marssum en vroeg zich af of het een goed idee was om daar eens een familiedag te houden. Frans is niet de enige die zich afvraagt waarom dat nieuwe restaurant zo wordt genoemd. Toevallig ligt de map met 'ASN – ideeën voor de rubriek Ontmoetingen' onder handbereik, waarin meer informatie. (Zie ook op blz. 22 in dit blad). Oh ja, tijdens de laatste ASB vergadering hebben we een datum vastgelegd voor de familiedag in het volgende schrikkeljaar. Noteer vast in uw agenda: **Zaterdag 31 mei 2008 Andringa familiedag**. Over de locatie, de kosten en het programma hopen we in het volgende krantje ASN 46 meer informatie te kunnen verstrekken.

Oare kear mear! Mei freonlike groet, Tsjikke Andringa (YB 12214)

VAN DE INTERIM VOORZITTER

Er staat boven deze bescheiden bijdrage "van de interim-voorzitter". En dat is niet voor niets. Als IM (niet verwarren met het boek over die beroemde interviewer Ischa Meijer) heb ik een punt (geen pointe). Met het "interim" drukt het bestuur – en ik – uit dat het tijdelijk is, wij zijn in afwachting van een opvolger. Een voorzitter die leiding kan geven, kan enthousiasmeren, inspireren en ideeën heeft op welke wijze de familiestichting zou kunnen functioneren. En zeg nou niet onmiddellijk dat alles toch op rolletjes loopt en goed gaat zoals het gaat, want dat is een doodoener. Natuurlijk, wij hebben een leuk familie-team en er wordt al weer gewerkt aan het organiseren van de familiedag in 2008, toch hopen wij dat uiterlijk op die dag een nieuwe voorzitter zich aandient. En ik beloof dat ik vanaf dan niet meer zal jongleren met gedachten, woorden en onzin. Mijn columns zullen dan korte, spitsvondige, geestige en onderhoudende stukjes worden. O ja, ik vergeet te zeggen dat ik alleen schrijf als ik een (hoogte-) punt heb.....

Herman Andringa uit Oldeholtspade (zie ook column op pag. 4 in dit blad)

Waar jaren geleden de koeien nog op stal stonden, is enkele jaren terug een restaurant partycentrum geopend. De voormalige boerderij Ny-Andringa State nabij Leeuwarden is sinds 2005 omgetoverd tot een sfeervol restaurant waar manager Thomas van Wieren gasten trekt met de 'voor-elk-wat-wils' formule. Regelmatig krijg ik vragen over dit bedrijf. Er wonen geen Andringa's in dit pand, waarom dan toch die naam ?

Voor mij ligt een kopie van een fraaie tekening van de voormalige hofstede Andringa State, vorig jaar kreeg ik die van de huidige eigenaar. Als onderschrift staat hierbij: << Andringa hofstee onder 't dorp Schingen. 1722. (Schingen is doorgestreept en veranderd in Marssum – ta). Daarna staat het volgende vermeld: 72. We gaan even het Marssumer-oudland in. Aan de westkant van de Menaldumervaart zien we Andringa-state liggen. In 1722 maakte J. Stellingwerf, een Amsterdammer die veel states in Friesland heeft getekend, er deze tekening van. In 1664 woonde hier Teth van Andringa, weduwe van Hoyte van Goslinga. Vanaf 1680 werd het bewoond door de Wielinga's, een bekende familie in deze streek. Rond 1850 woonde er de advocaat Wielinga, die ons laat zien dat het verkeer in die tijd ook zijn gevaren kende. Op weg naar zijn werk in Leeuwarden kreeg hij een ongeluk met zijn paard. Hij overleed aan de gevolgen daarvan. Zijn dochter heeft de state in 1857 laten afbreken; ze kon niet meer voor het onderhoud zorgdragen. De plaats waar de state heeft gestaan, zien we nog aan een bommenrij en een verhoging in het land (eerder terp).>> Mij is niet bekend uit welke bron de tekening met bijbehorende verhaal komt. De tekst sluit wel aan bij het verhaal op pag. 42 in Andringa boek 1.

63211 **Teth** (Theodora) **van Andringa** trouwt te Marssum op 28 juli 1622 **Hoyte** (Horatius) **van Goslinga**. Teth leeft in 1664 nog, maar Hoyte is al vóór 1640 overleden. In dat jaar is Teth als weduwe eigenaar van stem 11 te Marssum. Deze sate, in 1680 verkocht aan Epeus Wielinga, staat later als **Andringa sate** bekend en het is aan deze sate dat nakomelingen van Auck Hanses (de V familietak), zo'n eeuw later hun achternaam zullen ontlenuen.

Tsjikke Andringa

Nog snel een origineel cadeautje nodig?

Andringa verjaardagkunstkalenders zijn na betaling af te halen in:

Apeldoorn Piet Andringa – Bouwmeesterhoeve 208, 7326 RP

Leeuwarden Mw. C. Andringa – Janson, Dennenstraat 22, 8924 CJ

Kollum (Eppie), **Oldeholtpade** (Herman), **Veenwouden** (Tsjikke) en

Joure Fam. Ettema, Geert Knolweg 48, 8501 MK – vlakbij rotonde -

Fryske Ferskes boekjes (na betaling) bij Herman en/of Tsjikke.

Met ingang van 2007 is het abonnementsgeld voor ASN € 5,55.

Betalingen voortaan graag via telebankieren, per automatische incasso of per periodieke overschrijving.

Vriendelijk verzoek om, bij alle betalingen ten behoeve van de Andringa Stichting, **DUIDELIJK te VERMELDEN:**

- het over te maken bedrag
- uw eigen bank/gironummer
- uw naam (met familiecode)
- uw adres met woonplaats
- invullen waarvoor het bedrag is bestemd

Het banknummer van Andringa Stichting is in maart 2005 opgeheven.

Alle geldhandelingen voor de **Andringa Stichting** gaan nu alleen via Postgiro 99008. Het adres blijft: Waterlelie 5, 9291 JP Kollum

INHOUDSOPGAVE

Andringa Stichting adressen	pag. 2
Enkele belangrijke mededelingen	pag. 3
Vrijwilligers gevraagd	pag. 3
Column door Herman	pag. 4
Boekbespreking – boeken geschreven door Andringa's	pag. 5
Financiën	pag. 7
Groningen bevrijd – de oranje bekertjes	pag. 8
Andringa naamherkomst door prof. Dr. W.J. Buma	pag. 10
Ontmoetingen met Andringa's – 10 -	pag. 15
Van de Interim Voorzitter	pag. 21
Andringa State bij Marssum	pag. 22
Inhoudsopgave	pag. 23
Andringa boekbestellingen en kalenders	pag. 24

Andringa - publicaties

De Andringa familieboeken en Andringa kalenders zijn te bestellen door het verschuldigde bedrag over te maken naar:

Andringa Stichting, Waterlelie 5 te Kollum
Postgirorekening nr. 99008 onder vermelding van: Bestelling
.. x boek deel 1 en/of .. x boek deel 2 en/of .. x kalender.
Noteer duidelijk uw naam en adres op de acceptgirostrook.

Na ontvangst van het bedrag
krijgt u het bestelde thuis gestuurd.

Persoonlijk boeken of kalenders afhalen en betalen mag ook,
maar laat dit dan even van te voren weten aan:
Fam. F. Ettema - Andringa, Geert Knolweg 48, 8501 MK Joure

Kosten van de publicaties:

Andringa Boek deel 1 (1985) UITVERKOCHT	€ 40,00
Andringa Boek deel 2 (1996)	€ 25,00
Engelse versie (korte samenvatting bij deel 1)	€ 20,00
(Bij bestudering van deel 2 is deel 1 nodig als naslagwerk)	
Kalender per stuk	€ 10,00
“Fryske Ferskes” poëzieboekje door Sjoerd Andringa	€ 10,00
Verzendkosten per boek in Nederland (nieuw tarief TNT post voor pakket post)	€ 6,20
Verzendkosten per kalender in Nederland (indien toelevering via normale brievenbus mogelijk is)	€ 2,60